

دانشکده بهداشت
قالب نگارش طرح درس ترمی

عنوان درس: اصول اپیدمیولوژی

مخاطبان: دانشجویان کارشناسی اول پیوسته مامایی

تعداد واحد (یا سهم استاد از واحد): ۲ واحد نظری

ساعت پاسخگویی به سؤالات فراگیر: یکشنبه ۴-۲

زمان ارائه درس (روز، ساعت و نیمسال تحصیلی): یکشنبه ۴-۲؛ نیم سال اول سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳

مدرس: دکتر مهدی مرادی نظر

درس پیش نیاز: ندارد

هدف کلی درس:

این درس دانشجویان را با مفاهیم بهداشت عمومی و اصول آشنا خواهند شد.

اهداف کلی جلسات:

- ۱- آشنایی با مفاهیم اپیدمیولوژی
- ۲- آشنایی با چگونگی انتقال بیماری‌ها
- ۳- آشنایی با اندازه‌گیری وقوع بیماری‌ها
- ۴- آشنایی با شاخص‌های بهداشتی
- ۵- آشنایی با نحوه ارزیابی آزمون‌های تشخیصی
- ۶- آشنایی با سیرطبیعی و راه‌های تعیین پیش‌آگهی
- ۷- آشنایی با انواع روش‌های مطالعه، مطالعات مقطعی و اکولوژیک
- ۸- آشنایی با انواع روش‌های مطالعه، مطالعات کوهورت و مورد شاهدی
- ۹- آشنایی دانشجویان با انواع ارتباط در پژوهش‌ها (bias)
- ۱۰- آشنایی دانشجویان با انواع ارتباط در پژوهش‌ها (علیتی، نمودارهای علیتی)
- ۱۱- آشنایی دانشجویان با ارتباط در پژوهش‌ها مخدوش شده
- ۱۲- آشنایی دانشجویان با راه‌های تطبیق برای مخدوش‌شدگی
- ۱۳- آشنایی دانشجویان با اثر متقابل و راه کارهای ارزیابی آن
- ۱۴- آشنایی دانشجویان با شاخص‌های روایی و پایایی
- ۱۵- آشنایی دانشجویان با نحوه سنجش و مزایا و معایب شاخص‌های روایی و پایایی
- ۱۶- مرور مطالب پیشین و رفع اشکالات دانشجویان

اهداف ویژه به تفکیک اهداف کلی هر جلسه:

جلسه اول: مفاهیم اپیدمیولوژی

هدف کلی: آشنایی با مفاهیم اپیدمیولوژی

اهداف ویژه:

دانشجو بتواند مفاهیم اپیدمیولوژی را توضیح دهند

در پایان دانشجو

- ۱-۱- با تعریف علم اپیدمیولوژی آشنا شود.
- ۲-۱- با کاربردهای مختلف اپیدمیولوژی آشنا شود.
- ۳-۱- با اهداف علم اپیدمیولوژی آشنا شود.
- ۴-۱- با نقش اپیدمیولوژی در پیشگیری، درمان و ارزشیابی خدمات بهداشتی درمانی آشنا شود.
- ۵-۱- با استدلال اپیدمیولوژی آشنا شود.
- ۶-۱- با دامنه فعالیت های اپیدمیولوژی آشنا شود.

جلسه دوم: چگونگی انتقال بیماری ها

هدف کلی: آشنایی با چگونگی انتقال بیماری ها

اهداف ویژه:

دانشجو با چگونگی انتقال بیماری ها را بداند و بتواند آن ها را نام ببرد

در پایان دانشجو

- ۱-۲- با مدل های مختلف انتقال بیماری ها آشنا شود.
- ۲-۲- با طیف وسیع تظاهرات بالینی بیماری ها آشنا شود.
- ۳-۲- با سطوح مختلف اپیدمی بیماری ها در سطح جامعه آشنا شود.
- ۴-۲- با مفاهیم مرتبط با اپیدمیولوژی بیماری های عفونی آشنا شود.
- ۵-۲- عوامل موثر بر رخداد اپیدمی ها آشنا شود.

جلسه سوم: اندازه گیری وقوع بیماری ها

هدف کلی: آشنایی با نحوه اندازه گیری وقوع بیماری ها

اهداف ویژه:

دانشجو شاخص های اندازه گیری وقوع بیماری ها را بداند و بتواند کاربردهای آن ها را نام ببرد و دلیل استفاده از آن را بنویسند.

در پایان دانشجو

- ۱-۳- با مفهوم proportion و نحوه محاسبه آن آشنا شود.
- ۲-۳- با مفهوم ratio و نحوه محاسبه آن آشنا شود.
- ۳-۳- با مفهوم attack rate و نحوه محاسبه آن آشنا شود.
- ۴-۳- با مفهوم incidence و نحوه محاسبه آن آشنا شود.
- ۵-۳- با مفهوم period prevalence و نحوه محاسبه آن آشنا شود.
- ۶-۳- با مفهوم point prevalence و نحوه محاسبه آن آشنا شود.
- ۷-۳- با ارتباط بین میزان بروز و میزان شیوع آشنا شود.

جلسه چهارم: شاخص های بهداشتی

هدف کلی: آشنایی با شاخص های بهداشتی

اهداف ویژه

دانشجو شاخص های بهداشتی را بداند و بتواند کاربردهای آن ها را نام ببرد

در پایان دانشجو

- ۱-۴- با شاخص های رایج بهداشتی آشنا شود.
- ۲-۴- با شاخص های رایج ارزیابی مرگ و میر آشنا شود.
- ۳-۴- با روش های مقایسه میزان شاخص ها در جوامع مختلف آشنا شود.
- ۴-۴- با منابع مختلف اطلاعات بهداشتی آشنا شود.
- ۵-۴- با مفهوم بار بیماری ها آشنا شود.

جلسه پنجم: ارزیابی آزمون های تشخیصی

هدف کلی: آشنایی با نحوه ارزیابی آزمون های تشخیص

اهداف ویژه

دانشجو با نحوه ارزیابی آزمون های تشخیص آشنا شود.

در پایان دانشجو

- ۱-۵- با مفهوم حساسیت آزمون های تشخیصی و نحوه ارزیابی آن آشنا شود.
- ۲-۵- با مفهوم ویژگی آزمون های تشخیصی و نحوه ارزیابی آن آشنا شود.
- ۳-۵- با مفهوم ارزش اخباری مثبت و منفی آزمون های تشخیصی و نحوه ارزیابی آن آشنا شود.
- ۴-۵- با مفهوم حساسیت خالص آزمون های تشخیصی و نحوه ارزیابی آن آشنا شود.

- ۵-۵- با مفهوم ویژگی خالص آزمون‌های تشخیصی و نحوه ارزیابی آن آشنا شود.
- ۵-۶- با رابطه بین حساسیت و ویژگی آزمون‌های تشخیصی و عوامل موثر بر آن‌ها آشنا شود.
- ۵-۷- با مفهوم قابلیت تکرار نتایج آزمون و عوامل موثر بر آن آشنا شود.

جلسه ششم: سیر طبیعی و راه‌های تعیین پیش‌آگهی

هدف کلی: آشنایی با انواع روش‌های مطالعه توصیفی

اهداف ویژه

دانشجو سیر طبیعی و راه‌های تعیین پیش‌آگهی را بداند و بتواند کاربردهای آن‌ها را نام ببرد و دلیل استفاده از آن را بنویسد.

در پایان دانشجو

- ۶-۱- با مفهوم میزان کشندگی و نحوه ارزیابی آن آشنا شود.
- ۶-۲- با مفهوم میزان بقا و نحوه محاسبه آن آشنا شود.
- ۶-۳- با روش‌های مختلف محاسبه میزان بقا آشنا شود.
- ۶-۴- با مفهوم میانه زمان بقا و نحوه محاسبه آن آشنا شود.

جلسه هفتم: آشنایی با انواع روش‌های مطالعه، مطالعات مقطعی و اکولوژیک

هدف کلی: آشنایی با اصول و کلیات مطالعات مقطعی و اکولوژیک

اهداف ویژه:

دانشجو مطالعات مقطعی و اکولوژیک را یاد بگیرد و بتواند کاربردهای آن‌ها را نام ببرد و دلیل استفاده از آن را بنویسد.

در پایان دانشجو

- ۷-۱- با انواع مطالعات توصیفی آشنا شود.
- ۷-۲- با کلیات طراحی مطالعات مقطعی آشنا شود.
- ۷-۳- با نحوه انتخاب نمونه‌ها در مطالعات توصیفی آشنا شود.
- ۷-۴- با روش‌های جمع‌آوری داده‌ها در مطالعات توصیفی آشنا شود.
- ۷-۵- با منابع سوگرایی در مطالعات توصیفی آشنا شود.
- ۷-۶- با نحوه برآورد اثر در مطالعات اکولوژیک و مقطعی آشنا شود.

جلسه هشتم: انواع روش‌های مطالعه، مطالعات هم‌گروهی

هدف کلی: آشنایی با انواع روش‌های مطالعه، مطالعات هم‌گروهی

اهداف ویژه:

در پایان دانشجو

- ۸-۱- با انواع مطالعات تحلیلی آشنا شود.
- ۸-۲- با کلیات طراحی مطالعات هم‌گروهی آشنا شود.
- ۸-۳- با نحوه انتخاب نمونه‌ها در مطالعات هم‌گروهی آشنا شود.
- ۸-۴- با روش‌های جمع‌آوری داده‌ها در مطالعات هم‌گروهی آشنا شود.
- ۸-۵- با منابع سوگرایی در مطالعات هم‌گروهی آشنا شود.
- ۸-۶- با نحوه برآورد اثر در مطالعات هم‌گروهی آشنا شود.

جلسه نهم: آشنایی با انواع روش‌های مطالعه کوهورت، مطالعات مورد شاهدهی

هدف کلی: آشنایی با انواع روش‌های مطالعه، مطالعات مورد شاهدهی

اهداف ویژه:

دانشجو مطالعات کوهورت و مطالعات مورد شاهدهی را یاد بگیرد و بتواند کاربردهای آن‌ها را نام ببرد و دلیل استفاده از آن را بنویسد.

در پایان دانشجو

- ۹-۱- دانشجو بتواند اجزاء مهم مطالعات مورد-شاهد را نام ببرد.
- ۹-۲- دانشجو انواع مطالعات مورد-شاهد را نام ببرد.
- ۹-۳- دانشجو بتواند نقاط قوت و ضعف مطالعات مورد-شاهد را نام ببرد.

هدف کلی جلسه نهم:

آشنایی دانشجویان با فقدان روایی در پژوهش (bias and chance)

اهداف ویژه جلسه نهم

- ۹-۱- دانشجو بتواند انواع خطاها در مطالعات اپیدمیولوژی را نام ببرد.
- ۹-۲- دانشجو بتواند خطای تصادفی را از خطای منظم افتراق دهد و راه کار کاهش آن را بداند.
- ۹-۳- دانشجو بتواند سوگیری انتخاب را تشخیص بدهد.

هدف کلی جلسه دهم:

آشنایی دانشجویان با انواع ارتباط در پژوهش‌ها (علیتی، مخدوش‌شدگی، نمودارهای علیتی)

اهداف ویژه جلسه دهم

- ۱۰-۱- دانشجویان تفاوت ارتباطات علیتی و غیر علیتی را با ذکر مثال توضیح دهند.
- ۱۰-۲- دانشجو بتواند دلائل ایجاد ارتباطات غیر علیتی را نام ببرد.

۳-۱۰ دانشجوی بتواند انواع سوگیری اطلاع را تعریف کرده و راه کارهای مقابله با آن را بداند

هدف کلی جلسه یازدهم:

آشنایی دانشجویان با مخدوش شدگی

اهداف ویژه جلسه یازدهم

۱-۱۱ دانشجوی بتواند ارتباط های ناشی از مخدوش شدگی را با ذکر مثال را شرح دهد.

۲-۱۱ دانشجوی بتواند مخدوش شدگی را تعریف و معیارهای آن را بداند.

هدف کلی جلسه دوازدهم:

آشنایی دانشجویان با راه های تطبیق برای مخدوش شدگی (لایه پندی ، تطبیق مستقیم و غیر مستقیم، منتل هنزل)

اهداف ویژه جلسه دوازدهم

۱-۱۲ دانشجوی بتواند انواع راه های تطبیق برای مخدوش شدگی را نام ببرد.

۲-۱۲ دانشجوی بتواند مزایا و معایب انواع راه های تطبیق برای مخدوش شدگی را نام ببرد.

هدف کلی جلسه سیزدهم:

آشنایی دانشجویان با اثرمتقابل

اهداف ویژه جلسه سیزدهم

۱-۱۳ دانشجوی بتواند اثرمتقابل را تعریف کند.

2-13. دانشجوی بتواند اهمیت اثرمتقابل را درک کند و انواع اثرمتقابل را نام ببرد.

هدف کلی جلسه چهاردهم:

آشنایی دانشجویان با روش های ارزیابی اثر متقابل

اهداف ویژه جلسه چهاردهم

۱-۱۴ دانشجوی بتواند اثر متقابل را تشخیص و ارزیابی کند

۲-۱۴ دانشجوی بتواند روش های ارزیابی اثر متقابل را نام ببرد

۳-۱۴. دانشجویان روش های ارزیابی و مدل های مختلف اثر متقابل را با ذکر مثال توضیح دهند

هدف کلی جلسه پانزدهم:

آشنایی دانشجویان با انواع شاخص های روایی و پایایی، نحوه سنجش و مزایا و معایب آنها

اهداف ویژه جلسه پانزدهم

۱-۱۵ دانشجوی بتواند انواع شاخص های روایی و پایایی را نام

۲-۱۵ دانشجوی بتواند نحوه سنجش و مزایا و معایب انواع شاخص های روایی و پایایی را نام ببرد.

هدف کلی جلسه شانزدهم:

مرور مطالب پیشین

اهداف ویژه جلسه شانزدهم:

مرور مطالب پیشین و رفع اشکال دانشجویان

در پایان دانشجو قادر باشد

نقاط ضعف خود را شناسایی و برطرف کنند

استراتژی آموزش:

۱ - استفاده از روش ها و متدهای تئوریک با استفاده از بحث های متقابل با فراگیران و تبیین مفاهیم و محورهای اساسی

درس در سر کلاس

۲- نقد و ارزیابی گزارش دانشجویان در خصوص تمرینات واگزار شده به دانشجویان و بررسی چگونگی تحلیل مقالات مرتبط

وسایل سمعی و بصری:

۱-وایت بور드 و مژیک و استفاده از کامپیوتر جهت نمایش اسلایدهای تهیه شده توسط Power Point و دیگر تصاویر

۲- استفاده از فیلم های آموزشی به زبان اصلی

منابع

کتاب اپیدمیولوژی گوردیس ترجمه دکتر کوروش هلاکوئی و همکاران
کتاب جامع بهداشت عمومی، دکتر حسین حاتمی و همکاران
کتاب اپیدمیولوژی بیماریهای شایع ایران جلد اول تالیف توسط اعضاء بوردکشوریاپیدمیولوژی با مدیریت خانم دکتر پروین داوری
وبگاه سازمان جهانی بهداشت و بار بیماری ها GBD
Gordis L. Epidemiology. 5th. Philadelphia, PA: Saunders Elsevier. 2009. 2. Moyses S, F Javier N.

✓ سنجش و ارزشیابی:

آزمون	روش	سهم از نمره کل (بر حسب درصد)	تاریخ	ساعت
رعایت نظم، انضباط، وقت شناسی و حضور فعال در کلاس		۲ نمره	طی جلسات مختلف در طول ترم	
ارزشیابی های کلاسی	تشریحی و چند جوابی	۴ نمره	طی جلسات مختلف در طول ترم	
ارزشیابی پایان دوره	تشریحی و چند جوابی	۱۴ نمره	آموزش دانشکده اعلام خواهد کرد	

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو:

انتظار می رود دانشجویان ضمن حضور منظم و فعال در تمامی کلاس ها در طول ترم به یادگیری متناسب با انتظارات آموزشی اهتمام ورزند.

✓ سنجش و ارزشیابی:

آزمون	روش	سهم از نمره کل (بر حسب درصد)	تاریخ	ساعت
رعایت نظم، انضباط، وقت شناسی و حضور فعال در کلاس		۲ نمره	طی جلسات مختلف در طول ترم	
ارزشیابی های کلاسی	تشریحی و چند جوابی	۴ نمره	طی جلسات مختلف در طول ترم	
ارزشیابی پایان دوره	تشریحی و چند جوابی	۱۴ نمره	آموزش دانشکده اعلام خواهد کرد	

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو:

انتظار می رود دانشجویان ضمن حضور منظم و فعال در تمامی کلاس ها در طول ترم به یادگیری متناسب با انتظارات آموزشی اهتمام ورزند.

نام و امضای مدرس: دکتر مهدی مرادی نظر

نام و امضای مدیر گروه: دکتر یحیی سلیمی

نام و امضای مسئول EDO دانشکده: دکتر رویا صفری

۳۰ شهریور ۱۴۰۲

تاریخ ارسال:

۳۰ شهریور ۱۴۰۲

تاریخ تحویل:

تأیید مدیر گروه و امضا:

خیر ■

آیا طرح درس برای اولین بار تدوین شده: بله □

جدول زمان بندی درس

جلسه	تاریخ	موضوع هر جلسه	مدرس
۱	۰۲/۰۷/۰۹	آشنایی با مفاهیم اپیدمیولوژی	دکتر مهدی مرادی نظر
۲	۰۲/۰۷/۱۶	آشنایی با چگونگی انتقال بیماری‌ها	دکتر مهدی مرادی نظر
۳	۰۲/۰۷/۲۳	آشنایی با اندازه‌گیری وقوع بیماری‌ها	دکتر مهدی مرادی نظر
۴	۰۲/۰۷/۳۰	آشنایی با شاخص‌های بهداشتی	دکتر مهدی مرادی نظر
۵	۰۲/۰۸/۰۷	آشنایی با نحوه ارزیابی آزمون‌های تشخیصی	دکتر مهدی مرادی نظر
۶	۰۲/۰۸/۱۴	آشنایی با سیرطبیعی و راه‌های تعیین پیش‌آگهی	دکتر مهدی مرادی نظر
۷	۰۲/۰۸/۲۱	آشنایی با انواع روش‌های مطالعه، مطالعات مقطعی و اکولوژیک	دکتر مهدی مرادی نظر
۸	۰۲/۰۸/۲۸	آشنایی با انواع روش‌های مطالعه، مطالعات کوهورت و مورد شاهدی	دکتر مهدی مرادی نظر
۹	۰۲/۰۹/۰۵	آشنایی دانشجویان با انواع ارتباط در پژوهش‌ها (bias)	دکتر مهدی مرادی نظر
۱۰	۰۲/۰۹/۱۲	آشنایی دانشجویان با انواع ارتباط در پژوهش‌ها (علیتی، مخدوش‌شدگی، نمودارهای علیتی)	دکتر مهدی مرادی نظر
۱۱	۰۲/۰۹/۱۹	آشنایی دانشجویان با راه‌های تطبیق برای مخدوش‌شدگی	دکتر مهدی مرادی نظر
۱۲	۰۲/۱۰/۰۳	آشنایی دانشجویان با اثرمتقابل	دکتر مهدی مرادی نظر
۱۳	۰۲/۱۰/۱۰	آشنایی دانشجویان با روش‌های ارزیابی اثرمتقابل	دکتر مهدی مرادی نظر
۱۴	۰۲/۱۰/۱۷	آشنایی دانشجویان با انواع شاخص‌های روابی و پایایی	دکتر مهدی مرادی نظر
۱۵	۰۲/۱۰/۲۴	آشنایی دانشجویان با نحوه سنجش و مزایا و معایب شاخص‌های روابی و پایایی	دکتر مهدی مرادی نظر
۱۶	۰۲/۱۱/۰۱	مرور مطالب پیشین و رفع اشکالات دانشجویان	دکتر مهدی مرادی نظر